

Hvittingfoss på Eid (gnr.1, brnr.1).

Eier: A/S Vittingfoss, Drammensvn. 27, Oslo.

Tuft s., Sandsvær p., Buskerud.

4/5,6/5 1961

v/ E. Skjelsvik

16/7-1964

v/G.M.How og M.Klövstad

Mellom "Kilen" - en evje av Lågen - og nordre foss av Hvittingfoss 40 - 50 m V for fabrikkens stikker et lavt, NV-SØ-gående svaberg, bestående av syenitt, ut i vannet. Det rager ca. 2 m over vannspeilet v/ normal vannstand. Ved flom ligger berget helt under vann.

- I På bergets midtre parti og på dets Ø-helling
1. skip, orientert NNW-SSØ. Det har dobbelt stevner, 0.01 og 0.02 m henholdsvis N og S for skroget mellom kjøl og stevner en grop d. 0.01 m, grunt men tydelig hugget. Båtsiden er helt uthugget. L. 0.5 m, skrogets h. 0.04 m, stevnens l. 0.09 - 0.11 m, den nedre lengst. 8 0.08 m høye mannskapsstreker, enkelte synes å ha svakt markerte hoder. Grunt, men tydelig hugget, stevnene og mannskapsstrekene med 0.01 m brede huggespor.
- II 9.4 m S for I 1. og høyere oppe på berget
2. skip, orientert NNØ-SSV. Kanoformet kjøl- og relingslinje markert. Kordel. 0.52 m, skrogets br. 0.06 m. Grunt, men tydelig hugget med 0.01 m brede huggespor.
- 0.21 m V for 2. og høyere oppe på berget
3. skip, orientert NNØ-SSV, S-enden avskallet. Likeledes er et lite skall sprunget av midtskips. Kun markert med kjøllinje.
- I NNØ rett dobbelt stavn; den ytres h. 0.23 m og den indres 0.14 m. Denne har 0.095 m fra toppen på innsiden en halvsirkelformet utvidelse, d. 0.02 m. 21 mannskapsstreker med 0.010 - 0.015 m's avstand som er halvrunde og trekantede, h. 0.02 m. Grunt, men temmelig tydelig hugget med 0.01 - 0.015 m brede huggespor.
- 0.2 m V for 3.
4. skip, orientert NNØ-SSV. S-enden avskallet. Kun markert med kjøllinje. I NNØ dobbeltstavn, den indre med en liten forgrening midt på mot SV.

5 mannskapsstreker, den nordligste trekantet.

Skipets nuv. l. 0.42 m.

Ytre stavns h. 0.17 m; den indres h. 0.18 m, den indres st. br. 0.04 m, mannskapsstrekenes h. 0.025 - 0.04 m. Grunt hugget med ca. 0.025 m brede huggespor. Stevnen tydelig hugget. Skjærende den nu bevarte del av skip, 4 midtskips.

5. skip, orientert NV - SØ, bare kjøllinje markert, enkeltstavn. Bare staven og NV-enden av kjølen bevart. Bare 2 mannskapsstreker samt muligens 1 felles med skip 4.

Nuv. l. 0.20 m, mannskapsstrekenes h. 0.02 - 0.03 m, grunt hugget, stevnen tydeligst. Inntil 0.03 m brede huggespor.

1716

På toppen av svaberg et 2.15 m NV for II 5.

6. 1 par fotsåler, orientert Ø-V. Den S-ligste avskallet, så bare innsiden av foten er igjen. 0.02 - 0.04 m N for danne komplett fot, er på tvers delt, ved en 0.1 m lang tversgående linje. Samlet l. 0.29 m, herav helpartiet 0.1 m, st.br. 0.12 m. Forholdsvis dypere hugget enn de foreg; huggesporenes br. 0.015 m.

0.25 m VSV for 6.

7. 1 par fotsåler orientert som 6. og av samme type. N-fotens l. 0.27 m, herav helpartiet 0.12 m, st.br. 0.12 m, 0.05 m S for denne S-foten, l. 0.29 m, herav helpartiet 0.12 m, st.br. 0.13 m. Tverrstrekenes l. 0.1 m.

Noe grunnere hugget enn 6; huggesporenes br. 0.01 m.

0.07 m SV for S-foten i 7.

8. hånd med sprikende fingre, orientert Ø-V. Håndflaten helt uthugget. St.l. 0.2 m, st.br. 0.12 m. De 5 fingres l. 0.07 - 0.1 m. Huggesporenes br. her: 0.01 - 0.02 m.

Både føttene og hånden peker mot fossen.

I Ab. 1901 s. 47 oppfattedes hånden feilaktig som rester av et skip.

0.36 m SV for 9.

10. skålgrop, d. 0.03 m, dybde 0.005 m.

Da fabrikken ble bygget i 1908, ble en blokk med 2 par tydelige fotsåler med helt uthugget fotblad og tèt samt 1 par mindre tydelige fotsåler av samme type som III 6. og 7.

murt inn høyt oppe på veggen i en av maskinhallene. Denne blokken, opplyste Kristoffer Skolem, Hvittingfoss, lå frempå odden av helleristingssvaberget, var antakelig sprengt ut av vannet og isen og lå med ristningssiden ned da den fantes.

- Foto (L.372;8a-9): Berget med ristningene fra NNØ.
" (L.372;14a-17):Berget med ristningene fra NØ.
" (L.372;17a-19):samme fra NØ.
" (L.372;12a-14):Felt I fra SØ.
" (L.372;11a-12): " II fra SSØ.
" (L.372;10a-11): " III fra SØ.
" (L.372;9a-10): " III fra S.

Cfr. Ab. 1872 s. 147 f., Ab. 1896 s. 133.

Ab. 1901 s. 47 f. Her er avbildet skip 1 (fig.I s.48), fotsålene, 6 og 7 samt hånden (fig.II). Riss av samme finnes i U.O. top.ark.

Ristningene kalkert og oppmålt 1962.

1964

Supplerende opplysninger:

Flyfoto nr. F 64-242-2204 R 1

Utstrekning. Felt I-III: ca. 10,5 x 4,5 m
NNV-SSØ.

Malingen meget godt bevart.

Ristningene bør bevares intakt for all ettertid.